Rok II. Żydowska Gazeta Robotnicza. Organ partyi socyalno-demokratycznej. Nr. 43.

די אדרעסע פון דער רעדאקציע און אדמיניסטראציע:
Jüdische Arbeiter Zeitung
Kraków,
Sławkowska 29.
טעלעפאן נומער 624
איינצעלנע נומער 8 העל.

יודישע
ארבייטער־צייטונג

ארגאן פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי.

ערשיינט יעדען פרייטאג.

אבאנעמענטס־פרייז:
יעהרליך: 4. קראנען.
האלביעהרליך: 2. קראנען.
פיערטעליעהרליך: 1. קראנע.

פרייז פון אנאנסען:
פיר יעדער שורה פעטיט אדער איהר פלאטץ 10 העללער.

Kraków, piątek 26 stycznia 1906. נומער 43. קראקוי, 26 יאנואר 1906.

גענאסען, פערשפרייט די „יודישע ארבייטער צייטונג"!

די אונטערשטע שורה.

ווען מיר האבען מיט עטליכע וואכען צוריק געשריעבען וועגען די ציוניסטישע נאציאנאלע קוריען, האבען מיר פארגעזאגט, אז זיי וועלען ניט געפינען קיין אבקלאנג ביים יודישען פאלק — סיי ביים פראלעטאריאט, סיי ביי דער בורזשואזיע. די לעטצטע דריי וואכען האבען עס פאלקאם בעשטעטיגט. מיר האבען שוין בעריכטען פון די ציוניסטישע פערזאמלונגען פון גאנץ גאליציען. דער סך הכל איז ניט נור פאר דער זעקסטער קוריע נור אויך פאר דער ציוניסטישער פארטיי זעהר א טרויעריגער. אין לעמבערג איז נאך קיין פערזאמלונג ניט אבגעהאלטען געווארען; אין קראקוי זענען געווען אויף דער פערזאמלונג צוויי סוחרים. אויף דער פראווינץ האט מען זיך מעהרסטענטהייל בעגנוגט מיט קלויבען חתימות אויף א דעפעשע צו גויטש'ען. די ארבייטער זענען איבעראל ארויסגעטרעטען געגען דער נייער רעליגיעזער קוריע; די יודישע בורזשואזיע איז מיט א קליינעם אויסנאהם געווען קאלט צו דער נייער ציוניסטישער גאולה אין... גלות. דאס איז א פאקט, וועלכען קיין ערענטליכער ציוניסט וועט ניט קענען אבלייקענען, מיר ווילען דא עס נור קורץ ערקלעהרען.

פאראלעם האט קיינער קיין צוטרוי ניט צו דער ציוניסטישער פארטיי. עס איז ניטא אין גאליציען קיין מעהר קאמפראמיטירטע פארטיי ווי די ציוניסטישע, ווייל זי האט ניט קיין רעאלען גרונד, ווייל זי רעפרעזענטירט ניט קיין קלאסען־אינטערעסען ווי צב. די נאציאנאליסטען פון די פאלאקען, רוטהענער און ז. וו. זי רעפרעזענטירט נור די אינטרעסען פון עטליכע נוטע שטעלען־דורשטיגע קאנציפיענטען און דאקטוירים. שוין דער פאקט, אז דאס האבען די ציוניסטען ארויסגעשטעלט די פארערונג פון די נאציאנאלע קוריען איז געווען גענוג, געלאסענע מענשען זאלען זיך אבריקען אן א זייט. פאר פיעל ורען, מעהר סטענטהייל בורזשואזיע, איז דאס געווען דער איינציגער בעווייז געגען די קוריען. די איינציגע, וועלכע תאבען בעטראכט די פראגע זאכליך, זענען די ארבייטער. נאך א גרינדליכע איבערלעגונג זענען די ארבייטער איבעראל געקומען צו דער איבערצייגונג, אז עס איז ניט פאר זיי. די זאכליכע ארגומענטען געגען דער נאציאנאלע קוריע זענען פאלגענדע:

די נאציאנאלע אווטאנאמיע איז פאר די אנדערע נאציאנען אין עסטרייך אן אידעאל ערשט אין דער צוקונפט, ווען די רעגירונג וועט זיין א דעמאקראטישע. איצט שטעלט עס קיין נאציאן נישט ארויס, ווייל די שטארקערע נאציאנען, די וואס דריקען, ווילען אויף דעם ניט איינשטעהען. די פערווירקליכונג פון דעם אידעאל זאל זיך אנפאנגען פון דער שוואכסטער נאציאן, פון דער אם מעהרסטען געדריקטער — איז זעהר אונגלויבליך.

צווייטענס, אונזערע העלפער זענען: די רוטהענישע אבגעארדנעטע און די וויענער אנטיסעמיטען. די לעטצטע דארפען מיר נישט חאראקטעריזירען. די ערשטע זענען אבער אויך ניט קיין קליינע אנטיסעמיטען. נאך נאר ניט לאנג האבען זיי צוזאמען מיט דעם גלח סטאיאלאווסקי, וועלכער איז אויך אן אנהענגער פון דער נאציאנאלער קוריע, געשטעלט אין לעמבערגער לאנדטאג אן אנטראג, מען זאל די יודען אין גאנצען גיט צולאזען אין געריכט און מען פאר יודען איינריכטען בעזינדערע וואגאנעס. שוין דער

פאקט אליין מוז יעדען אנפילען מיט אונטרויען צו זייער פאדערונג. און מיט רעכט, ווייל די נאציאנאלע קוריע איז אין אינטערעס פון די רוטהענער און בכלל אנטיסעמיטען. און אט ווארום! כל זמן די וואהלען זענען געמיינזאמע פאר קריסטען און יודען האבען די יודען א דעה דורך זייערע שטימען אין אלע פארטייען. פון די דעמאקראטישע פארטייען איז דאך שוין אבגערעדט. אבער זאגאר די קאנסערוואטיווע פארטייען, וועמעס פיהרער אין אנהענגער זענען קלעריקאלען און אנטיסעמיטען מיזען זיך רעכענען מיט די יודישע שטימען. מיר האבען געזעהען אין קראקוי אן אבמאך צווישען די קאנסערוואטיווען מיט דעם קהל; מיר האבען געזעהן גלחים וועלכע האבען געשטימט אויף דר. הארוויטצ'עק, ווייל דאס האט געהייסען דער אינטערעס פון זייער פארטיי. דער זעלבער אינטערעס האט געצווינגען די פארטיי צו וועהלען א יוד פאר א צווייטען וויצעפרעזידענט, חאטש די אנטיסעמיטען זענען אויף איהר דעריבער איש להבה. ווי נור אבער יודען וואלטען שטימען אין א בעזונדער נאציאנאלע קוריע, דאן האבען שוין די קריסטליכע פארטייען זיך מיט זיי ניט וואס צו רעכענען, דער אנטיסעמיטיזמוס וואלט דעריבער שוין ניט טרעפען אויף קיין שום שטערונגען אין די קאנסערוואטיווע ספערען און זאגאר אין די בורזשואזע דעמאקראטישע... דאס איז דער סוד ווארום די אנטיסעמיטען אגיטירען אזוי פאר די נאציאנאלע קוריע. זיי שטעהען נישט אין די פאר מאנראטען וואס די יודען וועלען בעקימען, זיי ווילען נור די יודען צוריק ארייגשטויסען אין די אמות פון יודישען קווארטעל — זיי ווילען בויען א נייע געטא. זעהט איהר, די זעלבע אנטיסעמיטישע צייטונגען זענען נעגנער פון א נאציאנאלער אויטאנאמיע פאר יודען. א נאציאנאלע קוריע האט אלע חסרונות פון א נאציאנאלער אויטאנאמיע און נאר קיין מעלות. פערדיענען קענען מיר גאר ניט: אונזערע עטליכע אבגעארדנעטע וועלען אין וויען גאר ניט קענען אויסטהון. פערליערען קענען מיר אלעס: דאס וואס מיר האבען נאך אזוא לאנגען קאמפף בעקומען.

נור דערהויפט איז, אז מיר דארפען אויף קיין איין מאמענט ניט פערגעסען דעם חלוק צווישען אונז און צווישען די אנדערע נאציאנען אין עסטרייך: מיר זענען עקאנאמיש אבהענגיג פון דער קריסטליכער ארטיגער בעפעלקערונג. די געמיינזאמע עקאנאמישע בעציהונגען קענען דעריבער רעגולירט ווערען נור אין א געמיינזאמען לאנדטאג און פארלאמענט, וועהרענד די אנדערע נאציאנען זענען אין זייער ריעזיגער מעהרהייט עקאנאמיש אונאבהענגיג. און עס איז שוין אן אלטער כלל, אז עקאנאמישע אבהענגיגקייט ברענגט מיט זיך אייך פאליטישע און זאגאר קולטורעלע אבהענגיגקייט. עס איז א טרויעריגע ערשיינונג, אבער עס איז א פאקט, מיט וועלכען מען מוז זיך רעכענען ווען מען וויל זיך נישט בענוגען מיט דעם פארוואורף, אז מען טרייבט דעמאגאגיע.

דאס זענען די אורזאכען ווארום די נאציאנאלע קוריען און די נאציאנאלע אווטאנאמיע האבען ביי אונז יודען ניט קיין גרונד ניט נור איצט נור אויך אין די צוקונפט.

מ. מיכלזאהן.

Proszę zawsze żądać **Wyrobu krajowego!**

Munka oszczędzające, jędrne mydło

z „nosorożcem“ lub „kosą“

z Pierwszej Galicyjskiej Parowej Fabryki **mydła i świec**

Szymona Munka w Żywcu

(Założonej w roku 1846) Próbki i cenniki darmo.

Wydawnictwa Spółki nakładowej „Książka“.

***Blos Wilhelm.** Rewolucya Francuska. Z 2 rycinami. Dwa tomy. (Na cienkim papierze 2 tomy w jednym). Cena 12 koron.

***Feldman W.** O Rosyi. Cena 1 korona.

***Informator.** Stronnictwa polityczne w Królestwie Polskiem Cena 2 korony.

Kalthoff Albert. Światopogląd religijny. (Treść: Przedmowa. Wstęp. — Nieskończoność świata. — Zachowanie siły. — Teorya rozwoju. — Pochodzenie wiary w Boga. — Treść wiary w Boga. — Modlitwa. — Stary i nowy człowiek. — Wiara i wiedza. — Wiara i jednostka. — Wiara i życie. — Prawo dziedziczności. — Prawo przystosowania. — Idealizm. — Ideał i życie. — Ideał jednostki. — Ideał społeczny. — Ideał religijny. — Wspólnota religijna. — Kult religijny. — Biblia. — Nauka religii. — Religijne wychowanie młodzieży. — Symbole religijne. — Religia a klechy. — Rzut oka wstecz). Cena 3 korony 20 halerzy.

***Kasprowicz Jan.** Chrystus. Poemat społeczno-religijny. Cena 3 korony w oprawie.

***Mańkowski Mieczysław.** U stóp szubienicy. Urywek ze wspomnień więziennych „proletaryatczyka“. Cena 60 halerzy.

***Marks-Engels-Liebknecht.** Odbudowanie Polski. (Zbiór artykułów o kwestyi polskiej.) Cena 2 korony.

***Narkiewicz-Jodko i Szymon Dyksztajn.** Polski Socyalizm Utopijny na emigracyi. (Dwie rozprawy). Cena 1 kor. 20 hal.

Orkan Władysław. Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. (Zbiór nowel). Cena 2 korony.

Orkan Władysław. Ofiara. Fragment w 3 aktach z 1846 r. Cena 1 korona 50 halerzy.

Orkan Władysław. Wina i Kara. Tragedya w 3-ech aktach. Cena 2 kor.

***Płochocki Leon.** Rosyjskie partye polityczne i ich stosunek do sprawy polskiej. (Treść: Przedmowa. — 1881 — 1903. Rosyjskie stronnictwa polityczne w przededniu wojny. — Stronnictwa rosyjskie wobec sprawy polskiej. — Dodatki). Cena 3 korony.

***Stepniak S.** Losy nihilisty. Romans. Z przedmową Jerzego Brandesa. Cena 6 koron.

Verhaeren E. Jutrznie. Dramat społeczny. Przekład Maryi Markowskiej. Cena 2 korony.

* * *

***Gierszyński Henryk dr.** Emigracya i Skarb narodowy. Cena 20 halerzy.

***Luśnia Michał.** Jak się narody rządzą? (Wydawnictwo Związku Postępowej Młodzieży Polskiej z funduszu imienia H. Bukowskiego). Cena 60 halerzy.

***Plechanow.** Anarchyzm i socyalizm. Cena 2 koron 60 hal.

***Rocznik Związku Postępowej Młodzieży Polskiej.** Rocznik I. 1905. Cena 1 korona.

Rops F. Porządek panuje w Warszawie. (Wspaniała heliograwura). Cena 7 koron 50 halerzy.

***Zmowa powszechna przeciw rządowi.** (Wydawnictwo Ludowego Koła Oświaty). Cena 30 hal.

Wydawnictwa, oznaczone gwiazdką (*) nabywać można również na specyalnym cienkim papierze).

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Pod prasą i wkrótce wyjdą.

Jaeckh G. Historya Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników.

Promus C. Powstanie chrześciaństwa.

Wasilewski Leon. Rządy konstytucyjne w Zachodnie Europie i Ameryce.

Verlangen Sie gratis

und franko meinen grossen, reichillustrierten Hauptkatalog mit über 1000 Abbildungen aller Arten Nickel-, Silber- und Golduhren, Marke Roskopf, Hahn, Omega, Schaffhausen, Glashütte, sowie aller Gattungen solider Gold- und Silberwaren zu Oryginal-Fabrikspreisen

Nickel Remontoir-Uhr	K	3·—
System Roskopf Patent-Uhr	K	4·—
System Roskopf, schwarz. Stahl Rem.-Uhr	K	4·—
Schweizer Oryginal Syst. Roskopf Patent	K	5·—
Goldin Remont.-Uhr „Luna“-Werk . .	K	7·50
Silber Remont.-Uhr „Gloria“-Werk . .	K	7·60
Silber Remont. Uhr Doppelmantel . .	K	11·50
Silber Panzerk. m. Springring 15 gr. schw.	K	2·40
Russisch Tula Nickel Zylinder Remont.-Uhr mit „Luna“-Werk	K	9·50

Kuckuckuhr K 8·50, Weckuhr K 2·90, Küchenuhr K 3·—, Schwarzwälder-Uhr K 2·—.

Für jede Uhr 3 Jahre schriftliche Garantie. — Kein Risiko! Umtausch gestattet oder Geld retour!

Hanns Konrad

Erste Uhren-Fabrik in Brüx Nr. 315 (Böhmen).

Do

Ameryki!

jakoteż do innych zamorskich krajów przeprawia najtaniej powszechnie znana firma

B. Karlsberg, Hamburg

Ferdinandstr. 15.

☛ **Nim kto szyfkartę kupi, niech porówna moje ceny z cenami agentów okrętowych.**

Skład Piwa Karwinskiego

Jego Eksc. hr. Larisch-Mönnich'a

Kraków, ul. Poselska 15 — Telefon 431

poleca P. T. Publiczności swoje wyśmienite piwa

jako specyalność

PIWO ZDROWOTNE

à la Kulmbachskie

(Granabräu)

I PIWO CESARSKIE

à la Pilzneńskie, beczkowe i butelkowe.

jako specyalność

Wysyłka do domu. — O liczne zamówienia uprzejmie uprasza

Skład Piwa Karwińskiego

Wydawca odpowiedzialny redaktor nacy Gross.

Z drukarni Józefa Fischera w Krakowie.

ארבייטער געהען סאלידאריש אינטערנאציאנאל צום קאמפף ווענען דאס וואהלרעכט אזוי נוט ווי אין רוסלאנד פֿאר די קאנסטיטוציאן, אה! דאס האט איהם נעצווינגען אזוי גוט ווי „וויטען” אביסעל דאס פֿאלק צוטוישען און איהם אביסעל צו שטילען און אזוי גוט ווי „וויטע” אין רוסלאנד האט מיט איין האנד הערויסגענעבען א מאניפֿעסט און מיט די אנדערע זעהען מיר וואס ער טהוט נאך... אזוי האט אויך אונזער כאראן גויטש נענעבען איינע ערקלערונג פֿיר דעם וואהלרעפֿארם און צו גענעבען איין עפיסיל נאציאנאלע רעכטע ווייל ער האט נעוואוסט אז דא וועלען אלע געננער אירגענד וועלכען פארטשריטליכען וואהלרעפֿארם דהיינו א דר. ביק און די רעאקציאנערע ציוניסטען בעקומען א פתחון פה צו מאכען א ווירוואר א פֿערווירונג, א אונאייניגונג, און דאן וועט זיך אונזער צדיק באראן גויטש רעכטפֿערטיגען קענען און זאגען: זעהט, איך האב רעכט געהאט זומער אלס איך האב ערקלערט אז ערשט מוז דער נאציאנאלער שטרייט בייגעלענט ווערען און דאן וועט מעגליך זיין דאס אלגעמיינע וואהלרעכט, אט זעהט דא האב איך דאס וואהלרעכט נעוואלט הערויסגעבען וויפֿיעל פעטיציאנען איך האב בעקומען פֿון פֿערשיעדענע פארטייען, פֿערשיערענע נאציאנען, יעדער פֿערלאנגט עפּטוואס אנדערש אז איך ווייס שוין זעלבסט נישט וואס צו טהון, און וואס וועט זיין דער סוף? ענטוועדער ער וועט די זאכע נאר לאזען פֿאלען אדער ער וועט עפּיס הערויסגעבען אזא מין פֿערזעהעניש וועלכעס וועט זיין לא מן השמים ולא מן הארץ, דאהער קענען מיר יודישער ארבייטער נישט איינפֿערשטאנדען זיין מיט די נאציאנאלע שרייער זאנדערן מיר מוזען אלע געמיינזאם מיט די נישט יודישע ארבייטער בערייט זיין צו קאמפף אום זיך איין נישט פֿערפֿעלשטעס וואהלרעכט צו ערקעמפֿען. איבעריהויפט דארפֿען מיר נישט א זאלכע אבגעארדנעטען וועלכע זאלען זיך מיט נאציאנאלע פֿראזען בעשעפֿטיגען זאנדערן מיר דארפֿען נור א זאלכע וועלכע זאלען אמת׳דיג פֿערטרעטען נור פֿאלקס־אינטערעסען. און א זאלכע קענען נור אונטער דעם אלגעמיינען, געהיימען, גלייכען און דירעקטען וואהלרעכט נישט מיט נאציאנאלקוריע נעוועהלט ווערען.

עהרמאן.

דער יאהר־צייט פֿון דער רוסישער רעוואלוציאן.

א יודישע פאלקספערזאמלונג אין קראקוי.

שבת דעם 20־טען ד. מ. דריי אוהר נאך מיטאג האט אונזער פארטייצונויפֿגערופֿען אין זאל פֿון האטעל קליין א יודישע פֿאלקס־פֿערזאמלונג מיט דער טאגעסארדנונג: די רעוואלוציאן אין רוסלאנד. נאך א קורצע רעדע פֿון גען. מישעל האט דער רעפֿערענט גען. דר. דראבנער אין א שטונדינגער רעדע ערקלעהרט די היסטארישע, פאליטישע און געזעלשאפֿטליכע אורזאכען פֿון דער רוסישער רעוואלוציאן. דער רוסישער אבסאלוטיזמוס איז טיעף איינגעווארצעלט. זייט הונדערטער יאהרען, ער האט אלעס אויסגענוטצט אייף זיין טובה, ער האט פֿערשווענדעט אלע כוחות און רייכטהימער פֿין רוסישען פֿאלק, זיין גאנצע ענערגיע כדי איהם צו מאכען אונפֿיהלבאר, פאסיוו אויף מענשענרעכט, אויף נערעכטינקייט. אם ענדע האט ער צו איהם צוגעשמידט הונדערטער פעלקער, נעדריקט זיי און נעשטיקט. אריינגעפאקט זיי אין דער תפיסה, ביי וועלכער ער האט אוועקגעשטעלט פאר א שומר דאס פֿינסטערע רוסישע פֿאלק. דעריבער איז די איצטינע רעוואלוציאן אין רוסלאנד אזא נעוואלדינע. די קייטען זענען זעהר שטארק אבער נאך שטארקער איז דער ווילען פֿון רוסישען פראלעטאריאט זיי צו צורייסען. נישט קוקענדיג אויף די אינגעהייערע שטערונגען, מאכט די רעוואלוציאן אין רוסלאנד ריעזינע פארשריטען, ערשט מיט א יאהר צוריק איז דער פראלעטאריאט פֿון פעטערסבורג נעגאנגען בעטען דעם צאר, ווי א פֿאטער און היינט — אין פערלויף פֿון דעם איין יאהר—האט שוין דאס רוסישע פראלעטאריאט — פֿין די ניט רוסישע נאציאנען שיין אבגערעדט — אזעלכע עפיזאדען ווי: פאטיאמקין, סעוואסטאפאל, קראנשטאט, מאסקווא און ז. וו. א פראלעטאריאט וואס האט אזוי פֿיעל ענערגיע, וואס איז פעהיג צו אזוי פֿיעל אפפער, מוז זיענען. נאכהער האט ער אימנערעדט די בעדייטונג פֿון דער רוסישער רעוואלוציאן פֿאר אויסלאנד, ספעציעל פֿאר עסטרייך.

דער צווייטער רעדנער גען. דר. שאר האט אין אנ־אויסגעצייכענטע רעדע געענטפֿערט אויף די פֿראגע: וואס איז א רעוואלוציאן און ווארום אינטערעסירט אונז אזוי די רעוואלוציאן אין רוסלאנד. די רעוואלוציאן אין רוסלאנד איז א ריינע ארבייטער רעוואלוציאן. זי וועט ארוים רופֿען ניט נור פאליטישע נור אויך געזעלשאפטליכע טיעפֿע ענדערונגען. זי וועט אבער ניט שטעהן

די פֿרייהייט אין זייער־ע הענד ארייז, ווייל די מורא פֿארן טויט האט פֿערטריבען דעם שרעק פֿאר שקלאפעריי...

אין דער צייט האט זיך בעוויזען דאנקא און ער אליין האט זיי נעראטעוועט.

דאנקא איז נעוועזען איינער פֿון זיי, א שעהנער יוננערמאן. די שעהנע זענען שטענדיג מוטהיג, און ער האט זיך נעווענדעט צו זיינע חברים מיט דיעזע ווערטער:

— מיט טראכטען אליין קען מען קיין שטיינער פֿון וועג ניט אבשטופען. ווער עס טהוט נאר ניט, קען קיין זאל ניט איבערמאכען. צו וואס גריזשען מיר זיך אוים די הערצער אין אומזיסטינע זארגען און קלאגען! הויבט זיך אויף, ברידער! מיר וועלען נעהן ווייטער אין וואלד און מיר וועלען איהם דורכדרינגען. ער ציהט זיך דאך ניט איבער דער גאנצער וועלט און מוז האבען ערגעץ א סוף. יעדע זאך מוז האבען א סוף, קומט!

זיי האבען אויף איהם א קוק געטהון און האבען דערזעהען אז ער קען זיי טאקע פֿיהרען, זיינע אויגען האבען געלויכטען מיט קראפֿט און מיט פֿייער.

— פֿיהרט אינו! האבען זיי נעזאגט צו איהם.

און ער האט זיי נעפֿיהרט.

דער וועג איז נעוועזען א שווערער. דער זומפּ האט אלע ווילע אויף זיי אויסגעשטעלט זיין דורשטיגען מויל אום צו פֿערשלונגען זיי און די בוימער האבען זיי פֿערשפארט דעם וועג, ווי א שטארקע שטיינערנע וואנד. די צווייגען זענען נעוועזען ווי שלאנגען, וואס האבען זיך איינגעפֿלאכטען איינער אין צווייטען און אויף שריט און טריט האבען זיי זיך אנגעשלאגען אין די שפיציגע ווארצלען. דער גאנג האט זיי געקאסט שוויים און בלוט און זיי זענען געגאנגען זעהר לאנג.

דער וואלד אין אלץ געווארען נעדיכטער און זייערע כחות שוואכער און שוואכער. ביסלעכווייז האבען זיי אנגעהויבען צו מורמלען גענען דאנקא און נעזאגט, ווי אזוי קענען זיי נעהן ווייטער, ווען זיי פֿיהרט אזא יוננער און אונערפֿאהרענער מענש. נאר ער האט זיך צו זייער מורמלען ניט צוגעהערט און איז נעגאנגען פאראוים מוטהיג און פֿרייליך.

נאר א מאהל האט אנגעהויבען צו דונערן אין וואלד. די ביימער האבען גענומען זיך שעפטשען אין א טויבען און בייזען קול, עס איז געווארען אזוי פֿינסטער. אז איינער דעם צווייטען האט ניט געקענט זעהן. די גרויסע ריעזען־בוימער האבען זיך געשאקעלט. געקריישט און נעווארטשעט. זיי האבען נעזוננען א צארנדינע ליעד און פֿאר דעם בלויען שיין פֿון דעם בליץ האבען זיי נעשיינט אזוי ווי זיי וואלטען אויסגעשטרעקט זייערע ארמען און נעוואלט אנכאפען די אנטלויפֿענדע צושראקענע מענשעלאך און נאך שטארקער פֿערפֿלעכטען אין זייער נעדיכטען נעץ.

דער וועג איז געווען שווער און די אויסגעמוטשעטע מענשען האבען פֿערלארען דאס לעצטע ביסעל מוטה, וואס זיי האבען נאך נעהאט. נאר זיי האבען זיך נעשעמט ארויסצוואוייזען עס און מיט צארן און כעס האבען זיי זיך א ווארף נעטאהן אויף דאנקא און אויסגעווארפֿען איהם, אז ער ווייסט ניט, ווי אזוי צו פֿיהרען זיי. זיי זענען נעבליעבען שטעהן אין מיטען וואלד, אין מיטען פֿון דער שרעקליכער פֿינסטערניס, מיעד און צארנדיג און האבען נענומען האלטען איבער איהם א משפט.

— דו ביזט אונזער אונגליק, האבען זיי נעזאנט. דו האסט אונז אהער פֿערפֿיהרט, האסט פֿון אונז צוגענומען די לעצטע כחות און דערפֿאר זאלסטו בעצאהלען מיט דיין לעבען.

א בלענדענדער בליץ און א שטארקער דונער האבען ווי פֿערזיענעלט זייער אורטהייל.

— איהר האט נעזאנט, אז איך זאל אייך פֿיהרען און איך האב אייך נעפֿיהרט. האט דאנקא געענטפֿערט און אויסגעשטעלט זיי זיין ברוסט. איך האב געהאט דעם מוטה אייך צו פֿיהרען, און דעריבער האב איך עס נעטהון,

אין א העלען ווינטער מארגען.

צארט־געקרויזטע זילבער־וואלקענס
שווימען אום אין טיעפען רוים;
אויף דעם בלויען פאהן פון הימעל
נעהען אוים זיי, ווי א טרוים...

אויף די ברעגעס פון די דעכער
הענגען ליכטלעך א רייה;
אויף די צווייגען פון די בוימער
ליגט א פוך פון פרישען שניי.

פון די קוימענס רייסט זיך פרעהליך
אויס א ווייסער, קלאָהרער רויך;
און ער דרעהט זיך, און ער ציהט זיך
צו די ווייטע הימלען הויך.

אויסגעציערט מיט ווייסע קווייטען
איז אין פענסטער יעדע ישוב;
אויסגעמישט איז מיט דימאנטען
אויף דער ערד דער שנעען־שטויב...

ס. ק.

דער קאמפף אום דאס וואהלרעכט און די נאציאנאלע בעוועגונג.

בעטראכטענדיג די גאנצע בעוועגונג זייט דען 28־טען נאָוועמבער פאריגעס יאהר ד. ה. זייט דער מיניסטער נויטש האט זיינע ערקלערונג געגעבען פאר דעם אלגעמיינען וואהלרעכט, האט מיך פערגלאַסט אביסעל אין דער זאכע מעהר מענין צו זיין. עס איז מיר געווען אַ פליאה: סטייטש ביק איז געווען דער ערשטער וואס האט איינבערופען א קאָנפערענץ קיין לעמבערג אלע קהל׳ס לייטע אום צו בעראטהען צו יודען זאלען פערלאנגען א אייגענע קוריע? דאן די ציוניסטען וועלכע האבען אונז תמיד איינגעשלעפט מיט זייער ליעדיעלע הוידא לולא און אונז נעזאָגט אז מיר יודען דארפען זיך דא אין גלות נישט מישען אין די פאָליטיק נור אין אזיע אין אונזער יודען־שטאַדט וועלען מיר דארט אין זינן האבען פאליטיק — זאלען פלוצים אַרויסשפרינגען מיט איינמאָל פאָליטיקער ווערען און נאָר אין גלות פערלאנגען אַ יודען־קוריע? דאס איז מיר גאר געווען אונבעגרייפליך. איך האב מיר אויסגעליינט אלעס געוועהנליך ווי א יוד וואס עפּים אפשר איז היינט שוין משיח׳ס צייטען... נור אבער איז ביי אונז געשריעבען „ינעת מצאת" אז מ׳זיכט נעפינט מען. ה׳ דר. עזיאש ראָזמאַן האט אין סטריא ביי איינע פערזאמלונג גערעכטפערטיגט דאס פערלאנגען דער ציוניסטען א יודען־קוריע, ווייל באראן גויטש האט אם 28־טען נאוועמבער אין פארלאמענט ערקלערט, אז ער וויל דאס אלגעמיינע וואהלרעכט נאך נאציאָנאל אויטאָנאָמישע רעכטע הערויסגעבען. אָ! דא איז מיר שוין פערענפערט געווארען אלע קשיות, דהיינו פאר וואס דר. ביק דער הייסער שלאַכצישען קנעכט האט איינבערופען דעם ערשטען קאָנפערענץ מיט קהל׳ניקעס, און פאר וואס די ציוניסטען האבען געענדערט זייער טאקטיק און זענען מיט איינמאָל געוואָרען פאליטיקער חאָטש אין גלות — ווער עס האָט נאר א שטיקעל ידיעה פונ׳ם פארגעהען אין רוסלאנד און ווער עס איז נור א מבין אויף „ווי טעס" פאליטיק מיט׳ן הערויסגעבען מאניפעסטען פאר די קאָנסטיטוציאָן און באלד קריעגסצושטאנדען מיט ערמאָרדונגען פון טויזענדער מענשען און די שוואַרצע באנדע פריי צו לאָזען טהון וואס זיי ווילען רויבען, הרג׳נען יודען, סטורעמען איבערהויפט אלע פרייהייטליכע, דער קען באלד פערשטעהען די גאנצע מעכאַנאציאן. ראָס ביך, ציוניסט, און באראָן גויטש מיינען נישט מעהר, נור דאס אלגעמיינע וואהלרעכט דאמיט צו פעררינכטען. ווער עס האט נאָר געלעזען די ערשטע ערקלערונג פון באראָן גויטש נאך אים זומער ווי ער האט זיך געוועהרט גענען דיעזען וואהלרעפאָרם מיט די בעגרינדונג אַז צוערשט זאָל דער נאַציאנאלער שטרייט אין עסטערייך בייגעלעגט ווערען און דאן וועט מעגליך זיין אזא מין וואהלרעפאָרם, קען פערשטעהען, אז דער מיניסטער האט מיט אפאָר וואָכען שפעטער קיין אנדערע איבערצייגונג נישט געווינען; ער איז נישט פלוצים איבער נאכט געוואָרען א פריינד פון דעם גענענשטאנד וואס ער האט ערשט געסטערן בעקעמפפט. ניין! דאס דארפען מיר זיך נאָר נישט איינרעדען, זאָגדערן ער האָט געזעהען די שטעלונג דער ארבייטער ווי אלעס ווי איין מאן סיי יוד, סיי נישט יוד, סיי פאָלאַק, סיי רוטענער קורץ ער האט געזעהען אז די

פעליעטאָן.

oooo

די פלאמענדע הארץ.

(אַ מעשה׳לע)

פון מאקסים גארקי.

איבערזעצט פון ב. ג.

אין די אלטע צייטען איז ערגעץ געווען א שבט. דער פלאַץ וואו דער שבט האָט געלעבט איז געווען ארומגערינגעלט פון דריי זייטען פון א געדיכטען וואלד און פון דער פערטער זייט איז געלעגען א סטעפ. זיי זענען געווען פרייליכע, שטאַרקע און מוטהיגע מענשען, אפשר זענען זיי גאָר געווען ציגיינער? פלוצים איז פאַר זיי געקומען א שווערע אונרוהיגע צייט. אַנדערע שבטים האָבען זיך בעוויזען און פעריאָגט זיי אין די טיעפע וועלדער. דאָרטען זענען געווען גרויסע טיעפע זומפען. אין וואלד איז געווען שטענדיג פינסטער, ווייל די אלטע בוימער זענען געווען אזוי געדיכט פערפלאָנטערט איינער אין צווייטען, אַז די זון האָט ניט געקענט דורך זיי דורכדרינגען. פון די זומפען האָט זיך געהערט א שווערער גערוך און די מענשען זענען געפאלען ווי פליגען. די פרויען און די קינדער פון דעם שבט האָבען ביטער געוויינט און די מענער האָבען זיך געערגערט און אויסגעגעסען זיך דאָס הארץ.

זיי האָבען געמוזט אנטלויפען פון דעם וואלד, נאָר זיי האָבען געהאט בלויז צוויי וועגען. איין וועג האט געפיהרט צוריק און דארטען האָבען אויף זיי געוואַרט זייערע פיינד פארטיג צו פערטיילינען זיי, דער צווייטער וועג האָט געפיהרט ווייטער דורכן וואלד, נאָר ער איז געווען זעהר זומפיג און איז געווען בעוואַקסען מיט שטאַרקע ברייטע בוימער, מיט די וואָרצלען טיעף אין די זומפען. די בוימער זענען געשטאַנען שטיל אַזוי ווי זיי וואָלטען געווען געמאַכט פון שטיין און די מענשען האָט אויסגעוויזען אַז זיי זענען א קייט אויף זייער האַלז און וועלען זיי סוף כל סוף דערשטיקען.

אַזוי זענען די מענשען געזעסען לאַנגע נעכט און האבען געטראַכט ביי דעם גיפטיגען גערוך, וואָס האָט זיך אויפגעהויבען פון די זומפען. דער שאָטען פון דעם פייער האָט אַרום זיי ארומגעטאַנצט און זיי האָט געדוכט, אַז ראָס איז ניט דער שאָטען פון די בוימער און פון דעם פייער, נאָר די בייזע רוחות פון דעם וואַלד און זומפען, וואָס לאַכען פון זיי.

נאָר נאָך שרעקליכער פלעגט זיין, ווען דער ווינד פלעגט אָנהויבען צו רוישען איבער די שפיצען פון די בוימער. דער גאַנצער וואַלד פלעגט ראַמאַלס אָנהויבען צו קרעכצען און ברויזען און דאָס האָט געקלונגען אין די אויערן פון די אָרימע מענשען, וואָס זענען דאָ געלעגען בעהאַלטען פון דעם שונא, ווי אַ שרעקליכע קברות־ליעד.

אָבער קיין זאַך שוואַכט אַזוי ניט אָב דאָס לייב און די נשמה פון דעם מענשען ווי זאָרגען, וועלכע זויגען אויס דאָס בלוט פון הארצען ווי פיאַווקעס. די מענשען זענען מיט יעדען טאָג שוואַכער געוואָרען. די מורא האָט זיך פערשפרייט צווישען זיי און ארומגעכאַפּט זיי ווי מיט אייזערנע קליעסטשעס. די ווייבער האָבען דעם שרעק גרעסער געמאַכט צווישען זיי צוליעב זייער וויינען איבער די געשטאָרבענע און איבער די אונגליקליכע לעבעדיגע. ביסלעכווייז האָבען די מענשען אָנגעהויבען אויסצודריקען זייער מורא אין ווערטער. אנפאַנ[illegible] זענען די ווערטער געווען שטיל און דאַן זענען זיי געוואָרען אַלץ העכער און העכער... מען האָט אַנגעהויבען צו ריידען, אז עס וואָלט געווען בעסער צו געהן צום פיינד און איבערגעבען זיך אוןַ

די יודישע קוריען נאר לוענער העלפט איצט מיטקעמפפען די ציוניסטען אין זייער קאמפף. נענ. דר. ליעבערמאן האט מיט ביישפילע און איבערציינונגען געוויזען ווי שעדליך די פאנטאזיען זענען פון די פערשיעדענארטיגע ציוניסטען וועלכע ווילען נאציאנאלע קוריען, נאציאנאלע אויטאנאמען א. ד. ג. דעם נענ. דר. ליעבערמאנס רעדע האט איין גרויסען איינדרוק אויף די פערזאמעלטע נעמאכט. און דאס הייפעל מוישעף האט אויף איין לעננערע צייט איין אנדענקונג, אז אין פשעמישל קען מען זיך נישט שפיעלען מיט קיין קאפפע הייזעריישע דיסקוסיעס נאר ווער עס וויל וויזען אז ער קען עפיס איז זיין איינציגער פלאטץ צווישען דעם קעמפפענדען פראלעטאריאט אז נישט: איז „סירע טיכא נע ריפאייסיע.

די ציוניסטען פון „דער יודישער ס. ד. פארטיי" ווי דער נענ. דר. ליבערמאן רופט זיי, טראכטען, זיי זאלען חאטש האבען אויס וואס נעשרייען צו־מאכען ווייל מיט וואס האבען זיי נישט. זיי זוכען אלזא פערשיעדענע נעלעגענהייטען אויסציניצען, אבי שרייען! און אזוי ווי זיי האבען אויס זיך די גאל ארויס נעשריגען וואס זייער „גרויסער טעארעטיקער" האט נישט נעקענט אין טעאריע און פשעמישל צו צולייגען, האבען זיי זיך אפאר טאג אבגערוט. און טראטץ דעם וואס די 40 „מענער" וועלכע האבען גראסמאנס טעאריע בעגריפען, ווייל מיר קענען נאך נישט די שווערע תורה פערשטעהן, האבען זייער גיט געוויסט, אז אונזער פארטיי זאל אפילו נישט וועלי־ וועט זי האבען די מעהרהייט אויף איין פאלקס פערזאמלונג. טראצדעם האבען זיי זיך ערוואנט אויף שבת דעם 21 ד. מ. איין פאלקס פערזאמלונג מיט דער טאגעס ארדנונג „א יאהר רעוואלוציע אין רוסלאנד" איינצוברופען. דאס פארברייטען האט זיי נעביך דאס גאנצע לעבען אוועג נענימען. ווי זיי האבען שוין דערלעבט צו זעהן די פערזאמלונג זענען זיי דערזעהענדיג דאס אוידיטאריום אלע ווייס געווארען. האבען זיי נעזיכט איין נעלעגענהייט דאס די פערזאמלונג זאל נאך פארן ערעפנונג איפגעלעזט ווערן. דען ווי אונזער נענ. פראבשטיין האט זיך נעוואלט זעצין אויף איין בענקעל האט איינער פון זייערע „מענער" נישט נעלאזט. באלד פאלט דער „מאן" פון 17 יאהר אויף איין שפיקלאציע און לאזט יעם נענ. פראבשטיין זעצען האט ווידער איין אנדערער נענעבען איין שלעפ דאס בענקעל און נענ. פראבשטיין איז צום באדען געפאלען, עס איז זיי אבער נישט אויסגעפיהרט געווארען וואס זיי האבען געוואלט, ווייל מיר האבען דעם גאנצען פאקט נעלאזט, זיי זאלען נישט האבען צו שרייען אז מיר האבען זיי די פערזאמלונג צו שלאגען: נאר מיר האבען נעהאלט זעהן וואס די דערשראקענע פעגימער וועלען ווייטער טוען! באלד טרעט אויף זייער קאמאנדאט אקסער וועלכער האט ערשט פאר יאהר אראבגעווארפען די פיער נעלע פאסיקלעך און לייטעט איין (נאטירליך פויליש) די פערזאמלונג און פראפאנירט איין אקאדעמיקער אלס אבמאן. גלייכצייטיג האט דער גאנצער זאל א נעשריי גענגען „וועק מיט איהם" און נענ. ליכטענהויזער האט פראפאנירט דעם נענ. דר. מאנטעל פיר וועלכען עס האבען אלע מיט אויסנאהם זייערע 40 אין אפשר 20 ציוניסטען מיט ציוניסטקעס נעשטימט. יעראך האט דער איינלייטענדער נעשריענען דאס זייער קאנדידאט איז אויבמאן!! און דאס אקאדעמיקל נעביך האט נאך קיין מאל נישט זוכה נעוועזן אויף איין פאלקס פערזאמלונג מיט זיין גלעקיל צו קלינגען האט ער ניך געהאפט דאס גלעקיל און דער האנר און האט געהאלטען און איין קלינגען. און דער שטאב האט נעהאלטען און איין שרייען קוקענדיג אויף דעם קאמיסער וועט ער וועט ארויס זאגען דאס ווארט דאס די פערזאמלונג איז אויפגעלעזט און עס איז נעשעהן לויט זייער ווילען!

נאטירליך האבען זיי דא נישט געהאט קיין אנדערן אויסוועג. ווייל זיי האבען דא און אללע זייטען זייער ציעל ערייכט.

ערשטענס וועלען זיי שרייען דאס זיי האבען נעהאט די מעהרהייט, און מען האט זיי טראטץ דעם טעמא וואס זיי האבען אנטקעגען נישט נערלאזט די פערזאמלונג אבהאלטען, צווייטענס וואס זיי וועלען אפען נישט אויסזאגען האבען זיי איין אינערליכע סאטיספאקציע, דאס אונז האבען מיר נישט נעקענט רעדען אויף זייער פערזאמלונג און איך האב שוין געהערט ווי זיי שרייען צווישען זיך. „האב איך נישט האב דו אויך נישט" דריטענס מיט וואס און צו וואס האבען זיי איין „סאציאל דעמאקראט" און די הויפט זאך „דאס היסטארישע נעריכט" מוז דאך האבען פאקטען עס זאל קענען אונזער פארטיי פארשטיינערן!

העררן מאסקירטע ציוניסטען! עס וועלען אייך נישט העלפען אייערע נעשרייען און פערליימדונגען, אייערע ששוטשקעס וואס איהר ווענדעט אן. ערלויבט אייך נאר אזוי ווייטער און טראכטעט מיט אונז צו פיהרען ווי איהר הייבט אן שרייעט דאס מיר היטען נישט קיין פרייהייטס ווארט און מיר ערקלערן אייך דאס מיר וועלען אנווענדען די ראדיקאלסטע ארגומענטען אים אייך צו איבערציינען אז אפשר וואו, אבער אין פשעמישל וועט איהר קיין איינציגע ארגאניזאציאן נישט דערשלאגען:

זונטאג דען 21 ד. מ. איז ביי אונז אבגעהאלטען געווארען איין פאלקס פערזאמלונג אום אויסצודריקען איין סימפאטיע די געפאלענע קרבנות אין רוסלאנד. די פערזאמלונג האט ווירקליך ענטשפראכען דעם מאמענט דען עס זענען געקומען די עלטעסטע ארגאניזירטע ארבייטער וועלכע האבען מיט זייער אנוועזענהייט געוויזען דאס עס איז א ריין פראליטארישע פערזאמלונג דאס יעדעס ווארט וואס די רעדנער זאגען איז ארויס גענומען פון זייער הארץ. פון דער פיזאגנאמיע פון דער פערזאמלונג האט מען געקענט אויסליינע דאס עס זענען דא מענשען וועלכע זענען נישט נאר געקומען הערען דעם רעדנער נאר עס זענען מענשען ארבייטער וועלכע זענען אימשטאנדע צו יעדער מינוט און רגע זייער לעבען אויף דעם אלטאר פון פרייהייט אנידער צולייגען. גערעדט האבען די נענ. מעלען און דר. ליעבערמאן, וועלכעס רעדען איך בין נישט אימשטאנדע מיט דער פעדער אויפצושרייבען. וועהרענד די רעדנער האבען גערעדט האט און זאל וועלכע איז געוועזן פול, געהערשט רוהע. און די אויגען פון די צוהערער זענען נעשטאנען טרעהרען. א יעדען האט זיך גערדאכט דאס די געמארדעטע קרבנות שטייען איהם פאר די אייגען. נענ. דר. ליעבערמאן האט געזאגט: דער 22 יענער 1906 האט אונז אלע פעראייניגט. מיר האבען דאס יאהר געזעהן דאס מיר זענען אלע ברידער. עס האבען נעקעמפט קריסטען פאר יודען, יודען פאר קריסטען. רוסען פאר פוילען. פוילען פאר רוסען. נייט און דעקט אויף די קברים פון די געמארדעטע קרבנות וועט איהר זעהן וואו אלע לינען צוזאמען וועט איהר זעהן ווי דער טויט האט אלע פעראייניגט. ביי די ווערטער האט מען געקענט זעהן ווי א סאך האבען צו נעשוואורען ראכע די וואס וועלען שטיין אין וועג און וועלען נישט צי לאזען דאס אלע ארבייטער זאלען זיך פעראייניגען. נאך נענ. דר. ליעבערמאנס רעדע האט דער אבמאן נענ. שלאם די פערזאמלונג געשלאסען.

ז־ן.

N. B. ווי די „יודישע סאציאל־דעמאקראטען" און די פאליציי האבע זיך גענגען דער פערזאמלונג פערהאלטען וועל איך אין נעכסטען נר. בעריכטען

נייסאנדעץ, דעם 21־טען יאנואר.

(א פאלקספערזאמלונג)

היינט איז דא אבגעהאלטען געוואָרען א גרויסע פאלקס־פערזאמלונג וועגען וואהלרעפארם. רעפערירט האט נענ. מאליש. ער האט אויס געוויזען, אז נור דאס אלגעמיינע וואהלרעכט קען צופרידען שטעלען די ארבייטער קלאסע אין פראטעסטירט דאגעגען וואס די שלאכטא וויל צו דער רעפארם נישט צולאזען. מען האט די רעזאלוציאן איינשטימיג אנגענומען און טעלעגראפירט צום מיניסטער פרעזידענט גויטש. דאן האבען אין דער דיסקוסיאן גערעדט איינינע נענאסען. צולעטצט האט אין דער דיסקוסיאן נענימען דאס ווארט נענ. ישוסס און האט ערצעהלט ווי אזוי ביזהער די וואהלען ווערען דורכגעפיהרט. איצט איז מעגליך, עס זאל אויסגעוועהלט ווערען אן־אבגעארדנעטער ווי דר. בינדער. אבער ביי אלגעמיינע און גלייכע וואהלען קענען אזעלכע אבגעארדנעטע ניט געוועהלט ווערען, נור עכטער פערטרעטע פון פאלק.

י. ש.

סאמבאר, דעם 15־טען יאנואר 1906

די ציוניסטישע נאציאנאלע קוריען. — א וואהל־רעפארם פערזאמלונג. די פועלי־ציוניסטען.

דעם 7־טען ד. מ. האבען די ציוניסטען אבגעהאלטען א פאלקספערזאמלונג מיט דער טאגעס ארדנונג: „דאס אלגעמיינע וואהלרעכט און נאציאנאלע קוריען". די פערזאמלונג — זא ווייט זי קען בעטראכטעט ווערען אלס אויסדרוק פון די פערזאמעלטע — האט געהאט פסיכאלאגישע מאמענטען, וועלכע זענען נישט אהן אינטערעס פאר אונז, סאציאל דעמאקראטען. אין דעם זינן, אז דער היסטארישער אויגענבליק, וועלכער איז מיט דער רוסישער רעוואלוציאן איינגעטראטען, האט די יודישע פאטענטירטע פאטריאטען אדער פאלקס־פריינד אזוי אבגעזינדערט ווי פלעווע פון דער תבואה, וואס איז פון דער פערזאמלונג געווארען? מען איז געגאנגען דעם פיינד צו בעזיעגען און צוריק געקומען בעזיעגט; פון דעם אלגעמיינען און גלייכען וואהלרעכט איז געווארען — א זעקסטע קוריע פיר רעליגיאנען, נאך דעם מוסטער פון לועגער. ווייל די בעריהמטע יודישע קולטור איז א ריין רעליגיעזע. אין דער צייט פון קאפיטאליזמוס צו רעדען פון רעליגיאן אלס קולטור איז שווינדעל אדער א בעוואוסטע טוישונג. דאס געלד איז דער גאט, דאס געלד איז די רעליגיאן! די ענדע פון דער

בלייבען ביי די רוסישע גרענעצען. ווי א שטורם ווינד וועט זי דורכפליהען גאנץ אייראפא און אבריינגען די פעטשטיקטע לופט, די זאל איז געווען גע־פאקט. מען האט דעריבער קיין יונגענדליכע נישט אריינגעלאזען!

עס איז כדאי צו דערמאהנען, אז דעם זעלבען שבת האבען די סעפאראַ־טיסטען ציוניסגערופען א בעזונדער פערזאמלונג אויף זיינער 11 אוהר אין דער פריה, אויף דער פערזאמלונג זענען איטער עטליכע עלטערע ארבייטער געזען פאמע יונגענדליכע. האטש די פערזאמלונג איז ציוניסגערופען געוואַרען אויף קאזימיערז.

די עלטערע יודישע ארבייטער האבען, זעהט אויס, נים מעהר צוטרויען צו די סעפאראַטיסטישע „איינציגע פערטרעטער פון יודישען פאלק ווי צו די ציוניסטישע... ווייל עס איז — איין דעמאגאגיע. מ.

פון פראווינץ.

פשעמישל, דעם 23־טען יאנואר.

דריי פערזאמלונגען. — די ציוניסטען. — די סעפאראַטיסטען.

אויף פרייטאג דעם 19־טען ד. מ. האט אונזער פארטיי איינבערופען איין פאלקספערזאמלונג מיט דער טאגעס אָרדנונג: „דאס אלגעמיינע וואהל־רעכט און די יודען“. דאָס איז דעם הינען בינטעל פון די אָפענע ציוניסטען נישט געווען לפנים, ווייל עס איז זיי שוין נענוג א הארין וויטאג וואס זיי האבען אין פשעמישל מורא איין פערזאמלונג איינצובערופען (דאס האבען זיי אליין מודה געווען). קומט מען זיי נאר נאך שטאָרקען אין דער זייט האָטש זיי זיצען שטיל. אום אָבער צו בעווייזען, אז פשעמישל איז נאך נישט אזוי אומגליקליך אז עס פערוואלגערט זיך דאך נאָך חאטש א שטיקעל ציוניזמוס, האט זיך דאס ביסעל מישעפּ צוזאַמען גענומען, אלעס וואס ריהרט זיך ווי א לעבידיגס און האט מיט איין קריענס מינע אנגעריקט מיט דעם בעפעהל: די פערזאמלונג צו צערשלאָגען.

ווי דער ערשטער רעדנער נעג. דר. מאנטעל האט גענומען דאס ווארט, האט דער קרינגספיינד אויפגעשטעלט מייל אין אוירען ווי צו חאפען דעם רעדנער ביי איין ווארט. ער זאל קענען געבען דעם ערשטען שאָס. דער פיינד האָט נישט בעדאַרפט לאנג וואַרטען. דען ווי גענ. דר. מאנטעל האט אנגעהויבען צו רעדען וועגען די נאציאנאַלע קוריען, אז אום צו רעדען וועגען איין יודיש נאציאָנאלע קוריע מוז מען קודם פרעגען צו די יודען זענען איין נאציאָן, ביי די ווערטער האט שוין געהאט דער „פיינד“ די בעסטע זאציעפקע, ווייל ער איז דאָך ביז אויפס טיעפסטע אנגעגריפען געוואַרען, האט ער גלייך מיט איין אַרמאַטע אויסגעשאסען אין דער הייך האט בעדייטעט „יאָה, יאָה, זענען איין פאלק“. דער שאָס איז אזוי שטאַרק געוועזן, אז ער האט פער־טייבט זיין מיליטער און ביז דאס מיליטער האט זיך אביסעל ספאַטיענטעט האט עס זיך שוין נישט מעהר אויף דער פערזאמלונג געפינען דען אונזערע גענאָסען האבען זיך גענעבען אַטאַנץ קאַדריל. זיי האבען זאַראַז אָרגאַניזירט „מאַהלינעט“ און ביי דערלאַנגען איינער דעם צווייטען איין האנד האָט מען מיט דערלאַנגט איין ציוניסט און אַזוי נאך איז אויסגעקומען אז די ציוניסטען האבען זיך געפונען אויף יענער זייט טהיר נישט חלילה אליין נאָר מיט אביסעל אָן געשטאַרקענע זייטען. דען ווי איך האב אויבען בעמערקט אז עס האט זיי פערדראָסען פאר וואס מען שטאַרקיט זיי מיט איין פערזאַמ־לונג חאטש זיי זיצען שטיל. די אָסעראציע האט געדויערט פינף מינוט האט שוין אונזער רעדנער געקענט רוהיג זיין רעפעראט אויספיהרען. אלס צווייטער רעדנער האט אין זאַרגאָן געשפּראָכען גענ. זיגמאַן. נאָך איהם האט אָנ־געהויבען צו דעקלאַמירען איין אקאַרעמיקער פארדעס, וועלכער האט פאר איינגע וואָכען אויף איין פערזאמלונג איבער די יודישע פאנראמען געוויינט פאר וואס מען נים נישט קיין עצה און מען קלערט נישט וואו די יודען זאלען זיך אהין טהון ווייל היינט מאָרגען קענען אין גאליציען אויך זיין פאגראמען, אז מיר מוזען אנטלויפען און איצט שרייט ער געוואלט: נים אונז יודישע קוריען. נאך איהם האָט אויפגעטרעטען דער מארשאליק לאנדוי (אויך איין אקאַדעמיקער) און האט אָנגעשיט א פול זאל מיט ציצית און קלויזען מיט בעקעשים און אויסער דעם ווייסט ער אליין נישט וואס ער האט געערט. צילעצט האט ער געוואלט אבשטימען אז די יודען זענען איין פאלק. האט ער איין קאָמאנדיער גענעבען: ציוניסטען זייט שטיל, און איהר סאָציאליסטען זאגט: „איז דא א יודיש פאָלק צי ניין“ און עס איז איהם נאָר אלעס קאַפּויער אויסגעקומען: ווייל די אלע וועלכע ער האט געהייסען „זאָגען“ האבען איין שלאָגפערטיגען געשריי גענעבען „ניין“, האט אונזער מארשאליק גענעבען א געשריי אז ער איז מיט דער אנטוואָרט אויך צו פריעדען אין איז פארטיג געוואָרען מיט זיין שיטען. איין גוטע אנטווארט מיט א לעקציע האט זיי גענ. דר. ליעבערמאן גענעבען. ער האט אויסגעוויזען וואס פאר איין נוטצען די ציוניסטען ווילען די יודען ברענגען, אז יעדע פארטיי איז גענע

און איהר — וואס האט איהר געטאָן זיך אליין צו העלפען? איהר זייט געגאנגען און האט אפילו דעם מושה ניט צו געהן ווייטער, איהר זייט נאר געגאנגען ווי א סטאדע שעפסען.

— טוירט איהם! טוירט איהם! האבען אלע געברומט.

און זייער ברומען האט זיך פערמישט מיט׳ן פייפען און קרעכצען פון דעם ווינר און קראַכען פון די דונערן, און דער בליץ האט אלע ווילע דורכגעריסען די הימלען און בעלויכטען די פינסטערניס.

דאנקא האט געקוקט אויף זיי, פאר וועמען ער האט זיך גענומען אזוי פיעל מיה און פיין און געזעהען אז זיי זענען ניט מעהר ווי ווילדע חיות. פיעלע זענען געשטאַנען ארום איהם, נאָר אויף קיין געזיכט האט ער נים געזעהען קיין איידעלקייט, קיין וואַרימען געפיהל צו איהם. זיין הארץ האט זיך אָנגעצונדען מיט אַ גרויסען באַנעהר צו ראַטעווען זיי. ארויסצופיהרען זיי אויף א ליכטיגען וועג. און פון זיינע אויגען האבען זיך גענומען שיטען שטראהלען פון דעם גרויסען פייער, וואס האט זיך אנגעצינדען ביי איהם אין הארצען.

פלוצים האט ער מיט ביידע הענד א ריס געטהון זיין ברוסט ארויס־געכאפט זיין צאפעלדיגע הארץ און אויפגעהויבען עס אין דער הויך איבער׳ן קאָפּ. עס האט געפלאַמט אזוי העל ווי די זון און נאך העלער. דער וואלד איז אנשווייגען געוואָרען בעלייכטען פון דעם פאקעל פון מענשען־ליעבע. די פינסטערניס איז פערשוואונדען געווארען. די צושראָקענע מענשען זענען געבליבען שטעהן ווי פערשטיינערט.

— איצט קומט ווייטער! האָט דאנקא אויסגעשריען און א וואַרף געטהון זיך פאראויס מיטן גליהענדען האַרצען אין האנד און בעלייכטען זיי דעם גאנצען וועג.

ווי פערכשופ׳ט זענען זיי איהם נאכגעלאַפען. דער וואלד האט אנגע־הויבען ווי פערוואונדערט צו רוישען און שאָקלען מיט די שפיצען ביימער. נאר דער גערויש איז פערטויבט געווארען פון די הויבע טריט פון די מענשען.

זיי זענען איצט געגאנגען שנעל און מוטהיג, אזוי ווי דאס ברענענדע האַרץ וואלט זיי געשלעפט מיט זיך.

פלוצים האט זיך דער וואלד געעפענט פאר זיי און נאך עטליכע טריט איז ער שוין געבליבען שטום הינטער זיי.

דאנקא און זיינע מענשען זענען פלוצים בעגאָסען געווארען מיט׳ן העלען שיין פון דער זון. דער שטורם איז געבליבען הינטער זיי אין וואלד. דא האט געשטראהלט די זון, די סטעפע האט געאָטהעמט, און דאס גראז בעגאָסען מיט טראָפענס האט געבליעסטשעט ווי בעשאָטען מיט טויזענדער בריליאַנטען. דער טייך האט געגלאַנצט ווי פליסיג גאָלד.

עס איז שוין געווען פארנאכט און פאָרן שיין פון דער פערגעהענדער זון איז דער טייך פליצים געווארען אזוי רויט ווי דאס בלוט. וואס האט זיך גענאָסען אין א הייסען שטראם פון דאנקאס צוריסענער ברוסט... דער שטאָ־בענדער דאנקא האט אַ וואַרף געטהון א לאנגען בליק אויף דער סטעפע, האט זיך פריילעך ארומגעקיקט אויפן לאנד וואס איז געווען אויס־געשפרייט ארום איהם פון אלע זייטען, ער האט גליקליך אין שטאָלץ א שמייכעל געטהון און איז אנידערגעפאלען א טויטער אויף דער ערד.

די בעסייטע מענשען האָבען אפילו ניט בעמערקט זיין טויט און ניט געזעהען אז לעבען דאנקא׳ס קערפער איז נאך אליין געלעגען זיין הארץ און געפלאַמט. נאר איינער וואָס איז געווען פאָרזיכטיגער פון די אנדערע האט עס בעמערקט, און אזוי ווי ער האט זיך פאר דעם געשראָקען, איז ער אויפן שטאָלצען הארצען אַרויפגעטראָטען מיטן פוס.

דאס הארץ איז זיך צושפרונגען אין פונקען און איז אויסגעלאָשען געווארען.

אין דאָס זענען די בלויע פונקען וואס בעווייזען זיך פאר יעדען שטורם אין דער סטעפ.

דערצעהלט ווי אויס דעם שלאף אז מען האט שוין נעגעבען דאס אלגעמיינע וואהלרעכט, און פאר וואס די יודען זאל אויך נישט טראכטען אצינד בשעת הכושר א חאפ צו טהון [א מיט שטיקעל פלייש. און פאר וואס די יודען זאלען זיך נישט זעצען צום געדעקטען טיש און מיט א גרויסע לעפעל העלפען די פון סאציאליסטישער זייטע איינגעבראקטע זופפע, דיזע אויס־לעפעלן. — זיין גאנצעס רעפעראט מיטטיינס נעזאגט האט פשוט געמאכט דעם לעבערליכסטען איינדרוק. דאס ווארט האט ערהאלטען גענאסע אסטער; ער האט דעם שטאנדפונקט דער סאציאליסטען צו די קוריען, קלארגעלעגט און מיט ערהאבענער שטימע האט ער געפרעגט. וואו ביזטו ד״ר ראזענהעק געוועזען אם 23־טען נאוו. ? אנשטאט מיט צו דעמאנסטרירען, אנשטאט צו סימפאטיזירען מיט דער מאסע, האסטו די מאסע דירעקט פראוואצירט, האסט אויף געפאדערט די קיפליטע די מאסע צו פראוואצירען, אנשטאט צו ווייזען אז דו ראלסט כלומרשט מיט דעם פאלק, האסטו דיך אלס פאלקספיינר ענטפופט, רייסט אויף דאס מויל און שרייבט מיט אונז יודישע קוריען, דו ד״ר ראזענהעק זיצט אין יודישען קולטוס, און וואס קען נאך מעהר יודיש זיין, אנשטאט זאלסט דארט טראכטען, דעם ארימאן, דעם ארבייטער ערד־לייכטערונגען פערשאפען שטעלסטו — די אפיציעלער פערטרעטער פונים יודענטום — דארט אנטרעגע מען זאל דאס מצה מעהל וואס דאס בענוצט גור דער קליינע, בעשטייערן. דאס מצה מעהל הייסטו בעשטייערן אבער די טייערע וויינען, מיט די גיטע אינדעקעס, דאס וואס „גנעהער“ נור פיר אייך רייכע, דאס לאזטו אינבעשטייערט; די ד״ר ראזענהעק. אנשטאט זאלסט טראכטען אין קולטוס אז דער קליינער זאל קיין קולטוס־שטייער צאהלען אדער ער זאל חאטש נעניג צאהלען, אנשטאט זאלסט דיך שטעלען אלס פאלקספערטרעטער שטעלסטו דיך אלס פאלקספערדע־טער, ביזט דער ערשטער נעווען וואס האסט געשטעלט אין קולטוס א אנטראג, אז די קליינע וואס צאהלען וועניג „סימפעל“ זאל מען העכער בע־מיסטען! דו האסט אויך די אייזערנע שטירען צו זאגען, מיר פערלאנגען א יודען קוריע? דו ד״ר ראזענהעק וואס ביי יעדער געלעגענהייט דעמאסקירט מען דיך אלס פאלקספיינד דו ווילסט דיך אויף שפיעלען אלס פאלקס־פריינד? דו ווילסט אונז דערצעהלען אז עס וועלען זיין יודישע אבגעארד־נעטע וועט יודען נוט זיין, וועלען יודישע אינטערעסען מיט פערטרע־טען ווערען. — יא און דו ביזט אפשר נישט קיין יודישער אבגעארדנעטער אין קולטוס, ווי אזוי פערטרעטסטו יודישע אינטערעסען??? ווען ד״ר שארר האט דא קאנדידירט נעגען זיינפעלד, ביזטו אויף געטרעטען און אגיטירט פאר דעם גיטען ר׳ זיינפעלד און אויסדריקליך נעגען דען סאציאליסט ד״ר שארר אגיטירט. ד״ר ראזענהעק פערגעפערט זיך אפילו, אז ער איז דאמאלס געוועזען א פערזענליכער גענגער שארס, נא פרעג איך: דורך דעם פערראטעט מאן זיין פאלק? איז דאס נישט פאלקס פעררעטעריי? אבער נאך מעהר! די ד״ר ראזענהעק, האסט דעם גענאסע ברעטלער ערקלערט, אז דו וועטס ניכער שטימען פאר דעם פאלנישען שלאכציין אלס אויף דעם סאציאל־דעמאקראט — דעם יוד — נא קען מען אזא מענשען ערנסט נעהמען? איז דאס מעהר ווי די שענדליכע ראליע מיינעם מאסקירטען שוישפיעלערס? — גענאסע אמטער האט צולעצט די גאנצע קולטוסקליקע אינטער איינער שארר־פען קריטען אונטער צאגען און זיי אלס פאלקספעררעטער געבראנדמארקט. — — די פערזאמלונג האט ערווארטעט ד״ר ר״ה וועט דעם גענאסע ענפערן, אבער גאר לא. אמטער האט איהם אזא לעקציאן ערטהיילט אז ער האט זיך שוין נישט נעזאגט דאס מויל צו עפענען — דער ציוניסטישער פארזיצענדע האט עפים פאר געלעזען, וואס קיינער האט בשום אופן נישט פערשטאנען, און האט ערקלעהרט די פערזאמלונג פיר נעשלאסען. אונזערע גענאסען האבען געזינגען דעם „משערוואנע שטאנדאר“, און זענען דאן רוהיג נאך הויזע געגאנ־גען. אזוי איז דער קאלאמעאר גרויסער טאג אפגעלאפען.

די ציוניסטליך בכלל און דער עהרעאבשנײדער ד״ר ר״ה בפרט וועלען די פערזאמלונג אויף לאנגע יאהרען געדענקען. זיי זענען אייסנעצוינען דאס פאלק צו עראבערן און האבען זיך איינע געוויסע נידערלאגע געהאלט.

ו. ל. ג.

די רעוואלציאנערע בעוועגונג אין רוסלאנד און אין רוסיש־פוילען.

דער 22-טער יאנואר אין רוסלאנד.

דער 22־טער יאנואר איז אין גאנץ רוסלאנד אריבער רוהיג. אין ווארשא און אין לאדז איז געווען א גענעראל־סטרייק. אין פעטערסבורג איז דאס אויך נישט נעווען. די רעאקציאן הערשט איצט אין גאנץ רוסלאנד אין איהר גאנצע מאכט און גרויזאמקייט. אין ווארשא שיעסט מען מחנות ווייז. פארגע וואך האט מען נעשאסען א פארטיי פון 11 מאן, 10 יודען און 1 פאלאק. די רעגירונגס צייטונג רופט זיי אנארכיסטען־קאמוניסטען וואהרשיינליך דערפאר, ווייל זיי האבען געהאט זעהר א שלעכטען שם, ווייל צווישען זיי זענען געווען פיעל געוועהנליכע באנדיטען. די צייטונג רעכענט אויס צעהן נעמען, מען זאגט אז דער עלפטער איז נעווען א זעכצעהניעהריגע יודישע מיידעל. אין לובלין האט מען געשאסען א 17־י עהריגען רעוואלוציאנער מארקאווסקי. אין ראדאם טהוט זיך דאס זעלבע. דארט איז זיך דאס מיליטער און זשאנדארמעריע נוקם פאר די פרייהייט, וועלכע אונזערע הברים האבען דארט נעניסען זייט דעם בעקאנטען צארישען מאניפעסט.

און די בורזשואזיע מאכט הכנות צו די וואהלען. ניט מען ווייס ווען, ניט מען ווייס אפילו צו עס וועלען גאר זיין וואהלען, אט, רוסישע וואהלען...

Darmo i opłatnie otrzyma każdy mój boga

illustrowany cennik

Instrumentów muzycznych

oraz różnych zabawek

A. Scheuer, Kraków

ulica Grodzka L. 59/6.

Tajny memoryał kuratora warszawskiego Szwarca

w sprawach szkolnych

Cena 1 kor. Cena 1 kor.

Strejk polityczny w Królestwie Polskiem

Cena 2 kor. Cena 2 kor.

Do nabycia we wszystkich księgarniach oraz administracyi „Naprzodu“ i „Przedświtu“ (Kraków, Grodzka 50). Zwracający się wprost do administracyi, nie ponoszą kosztów przesyłki.

„טלית פאבריק“

שלמה פרייער טלית פאבריקאנט קאלאמעא

קאמיאנקאגאססע 130.

פערקויפט די פיינסטע קוואליטאטען פון טליתים גדולים וקטנים אויך טיכעל אללער ארט צו זעהר בילליגען פרייזען. די ווארע ווירד פראמפט אונד צור בעסטען צופריעדענהייט עפעקטואירט. ווער גוטע ווארע ברויכט, דער ווענדעט זיך צור אביגע פירמא.

פארזאמלונג איז געווען, אז דער עולם איז אוועק מיט דעם וואס ער איז גע־קימען, איבערלאזענדיג די ציוניסטען ווידער אויסצוקלערען א פלאן, וואס מען קען פערווירקליכען... אויף דער לבנה.

אם 14 האבען וויר איינע פערט־ווילינע פערזאמלונג אבגעהאלטען. געגאססע טוראטשעווסקי אויס לעמבערג האט רעפערירט איבער דעם שטאנד פון דער וואהלרעפארם. נאך דעם ערשטען רעדנער האט גענ. שאר־ מיט פאקטען בעוויזען דאס די ציוניסטען ווילען ווידער איינפיהרען דאס נהעטא, אז זיי האבען איין אינטערעסע דעם יודישען ארבייטער פון דעם קריסטליכען אבצושיידען, כדי זיי זאלען קענען אין טריבען פישען.

איין ציוניסט ה׳. טיגנער האט דאס ווארט גענומען און האט בער־וויזען,— (ער האט היסטאריע מיט דעם גראף וואיטעק אין איינער שולע שטודירט. —) אז די פראנצויזישע רעוואלוציאן, האט אלע מענשען בעפרייט. די היטינע איז א רעוואלוציאן פיר נאציאנאלע בעפרייאונג. דער נאר פער־געסט, אדער ער ווייסט נישט, אז פון דער פראנצויזישער רעוואלוציאן האט זיך אנגעהויבען די נאציאנאלע ענטוויקלונג, אז מיט דעם פערקונדען דעם מענשען רעכטע איז מען נור איין שריט ווייטער געגאנגען, אז די ווירק־ליכע פרייהייט האט די געזעלשאפטליכע לאגע דאמאלס נישט געקענט ברענגען. ווייטער האט ער געשפראכען פון פאביעצאנאסצעוו אלס דעם אויסדרוק פון רוסישען פאלק, אזוי טיעף איז דאס רוסישע פאלק נאך נישט געזונקען, זיי זאלען מורא האבען פאר די ליעגען פון א ציוניסט, דער ה׳ טיגנער האט אויך פערגעסען אז ער איז געווען אויף א סאציאליסטישע פערזאמלונג, וואו מען קאן נישט פאקטען פערדרייען. דער צווייטער ציוניס־טישער רעדנער ה׳ האספינעקער האט געוויינט איבער די צוהייטווייזענד יעהרינע שלעכטע לאגע פון די יודען, און איז געקומען צום דעם שלום, אז די יודען קען זיין אט אין איינעגעם לאנד, — מיט יודישער פאליצייי און טריק סיסטעם. ער האט זיך אויך בעקלאגט איבער דעם בערימטען טעראריזם פון די ארגאניזירטע ארבייטער, א שיינער פועלי ציוניק וואס וויל איינרעדען, אז ער איז אויך א „סאציאליסט‟. איך וויל ניכט מעהר פלאטץ פערנעמען זאנסט וואלט איך געקענט אנפיהרען נאך מעהר, וואס זאל בעווייזען, אז זיי האבען גענעסען פון דעם עץ הדעת...

אדאלף סאנדויער.

קאלאמעא אים יענער 1906.

ווען מיר פערפאלגען די טהעטינקייט און דאס התנהגות פון די זאג־גענאנטע ציוניסטען בכלל און פון די קאלאמעאר ציוניסטען בפרט, ווען מיר ווילען נאנץ אביעקטיוו, זייערע אלע מעשים, כלומ־שט לטובות הכלל, בעאורטהיילען און דאן צוזאמען השבונ׳ן קומט ארויס — א נול, נור נישט דאס בין איך אויסען. איך וויל גלאט אזוי א ביסעל אויפווייזען, ווי מענשען וואס ווילען א אנדערן פערבלענדען די אויגען אז זיי זענען האלבאינטע-ליגענטע, וואס קענען זיך נישט נענוג אנשרייען „עמי מאשריך מתעים‟, מענשען וואס מאכען גיוואלדעס מיט זייער שרייען „אוי וועה די יודישע נשמה איז אין געפאהר‟ מענשען וואס בעטען א בר מינן ר״ל ער זאל זיך אנגעהמען די קריוודע פון די יודישע רעליגיאנסלעה־ער און ער זאל דאס אלעס דערצעהלען דעם בית דין של מעלה‟ — לאך נישט לעוער דאס איז ווירקליך געשעהן אין לעמבערג — מענשען וואס געהן האנד אן האנד מיט ערין קלעריקאלע, אין אט אזעלכע מענשען שפיעלען זייער קאמעדיע פארט און פארט, בעגלייטעט פון בייפאל „מעוללים יונקים‟ פערטאכטעט און פער־אבשייט פון יעדען דענקענדען מענשען:

שילער זאגט: זא לאנגע דער פאשונג וועהט, פערעהרען וויר די לינע! די ציוניסטליך זאגען לאמיר טראכטען דער פאשונג זאל וואס לענגער דויערן כדי מיר זאלען אונז אונטער דעם שוץ פון דער מאסקע לאנג קענען, ערהאלטען. וואס לענגער פורים בעסער פאר אונז! — א שעהנע חברה בנאמנות! —

וויפיעל בוינען פאפיער האט דאס לעמבערגער רחמנות בלעטיל באר־קלעקט מיט בזיונות אויף די רוטהענען מיט העצרערען געגען די סיישעם אין יעדער ציילע האט מען געקענט לעזען, די נוים! לויטער אנטיסעמיטען, פון דעם גרעסטען ביז דעם קלענסטען! — דאס אין רחמנות בלעטיל — ביי אונז אין קאלאמעא? ביי אונז איז נישט אוועק איין געלעגענהייט ווי דער זאטזאס בעקאנטע ציוניסטען פיהרער דר׳ שלמה ראזענהעק זאל נישט האבען אויסגעלאזט זיין עבט יודיש ווארמעס הערץ געגען די סיישעס! דער־זעלבע ד״ר ראזענהעק וואס לעבט מיט דעם קלעריקארען רוטענע ד״ר הודיקיעוויטש כשני אחים, מיט א אנטיסעמיט זאנדערגלייכען. דערזעלבע ד״ר ראזענהעק האט העלפט בכבודו ובעצמו דעם גוטען ברידער דודיקיעוויטש אויסדעקארירען דעם באלקאן לכבוד די איינגעלאדענע קלעריקאלע רוטענען יא נאך מעהר: ער וויל זיין נישער פריינר זאל פון איהם הנאה האבען, אילו־מינירט ער אבענדס זיין הויז אין הענגט אייף זיין גרון אויך ארויס. דר. ראזענהעק אלזא האלט עס פיר גוט און איין זייט מיט דעם קלעריקאלען פאהנען דער זעלבער ד״ר דודיקעוויטש צו פאקטירען, פון דער אנדערער זייט אבער די ראדיקאלע סיישעס צו בעליידינען, אין מיט וואס פאר א התלהבות ער האט אם 23 נאוועמבער אין א פערזאמלונג ביי די קויפלייטע גערעדט, מען זאל די גע־שעפטען אם 28 נאוו. נישט שליעסען אין מיט א ווירקליך יודיש קול האט ער געשריגען: גיט מיר א ספר תורה וועל איך שווערען אז דיעזע סיישעס וואס וועלען אם 28 נאוו. דעמאנסטרירען וועלען יודען שלאגען אזוי ווי אין רוסלאנד, און האט דירעקט אויפגעפאדערט די געשעפטע אפען האלטען.— אלזא וואהלנעמערקט די סיישעס זענען אנטיסעמיטען, חולי־גאנעם — וואס זשע טהוט נאט? ווערען עפיס די סאציאליסטען אזוי ווי פערפיהרט און ווילען אצינד, און ניד אצינד, דאס אלנעמיינע וואהל־רעכט ערקעמפפען, אפילו עס זאל זיי קאסטען דאס לעבען — אין, ווי זאגט מען, דער וואס ס׳איז איבער אונז האט געהאלפען, זיי האבען עס ער-קעמפפט — פאלט עפיס איין די וויענער אנטיסעמיטען, זיי זאלען פער־לאנגען א יודען קוריע. אין נישט קיין סך געקלעהרט האבען די ציוניסטליך דעם פלאן אקצעפטירט אין האבען אנגעהויבען שרעקען: זיי ווילען די פון די אנטיסעמיטען בעפארוואורטעטע יודען קוריע — אונזערע ציוניסטליך האבען זיך געקלעהרט „האלא‟, אצינד האבען מיר די בעסטע געלעגענהייט דעם פאשינג אויסצוניטצען ביז צום — דנאה, דאס איז פאר אונז א ניטער מסחר, ישנעל די מאסקע על המצח און דער פארהאנג אויף די קאמעדיע פאנגט אן: דאס לעמבערגער רחמנות בלעטיל האט אב געשריבען גאנצע ארטיקלען פון דעם „דילא‟. די סיישעס זענען געווארען א היט ציקערי אלע טאג האט מען געלעזען רב תירותן דעם „דילא‟ פאר דעם וואס ער נעהמט זיך אן יודענס קריוודע — געכטען שווארץ, היינט איז עס ביי די ציוניסטען בלוי. ערשט נעכטען אנטיסעמיטען, היינט הייסען זיי שוין יודען פריינדע — איהר מיינט עס איז שוין צו ענדע, דער פורים שפיעל?

עס הייבט זיך ערשט אן. דער שעהנסטע אקט קומט ערשט. די ציוניסטישע פארטיי אויב עס עקסיסטירט נור וועלכע — האט זיך געקלעהרט, אלא מאי? די סאציאליסטען האבען ערקעמפפט דאס אלגעמיינע וואחל־רעכט, זיי האבען אלזא סערוויערט א שעהנעם טיש מיט מעדני מלכים אפילו פון פוינעל מילך, אלגעמיין, געהיים דירעקט גלייך, דאס איז דיך עפיס גוטע געשמאקע שפייזען, יא לאמיר זיך אייך א ניעדערזעצען ביי דעם גיט נעדעקטען טיש און ביי בשר ויין זיך משמח זיין, וואס איז? מיר זענען אויך דא אויף דער התונה מיר וועלען אויך אפ לעקין א ניטען ביין! פלאמען שאט אבער דאס קען דאך אונז נישט שאטען! אין נישט גע־קעמפפט און נישט געשלאגען האבען זיי איינבערופען אויף דעם 7 ד. מ. פערזאמלונגען. מיט בעוואוסטער טאגעסארדנונג — אבער אז גאט וויל, שיסט א בעזעם; די חברה האבען געוואלט פון דעם גאנצען עסק מאכען א צימעס ולסוף לאזט זיך גאר אויס א בוידעם. פון דעם געהאפטען צימעס איז גאר געווארען א שיסעל חריין, דער חריין איז זיי ניט אין דער נאז אריין אזוי אז זיי וועלען שוין פערזאגען קינדס קינדער אימגעלאדען אויף א חתונה נישט צו געהן, איבערהויפט נאך צי א פרעמדען טיש זיך זעצען.— ווי אזוי דער „גרויסער טאג‟ איז אין קראקוי געווען ווייסען מיר שוין, נור איבער דעם קאלאמעאר „גרויסען טאג‟ וועל איך דא בעריכטען.— גרויסע פלאקאטען מיט גרויסע אחינו בני ישראל האבען די פערזאמלונג אנגעציינט. ועלבסט אין אזא צייט ווען אלע געוועלבען זענען געשפערט — די חברה האבען ארומ־גערעד אז עס וועט קימען א רעפערענט פון סטאניסלוי און אפשר פון טשערנאוויץ אויך — אונזערע קאלאמעאר קויפלייטע חאששע זענען דעם גאנצען ציוניסטישען אנדריי פאסיוו ענטגעגענגעשטאנדען, דאך אבער זענען זיי געווען נייגיעריג צו הערען וואס א פרעמדער וועט צו דעם שווינדעל זאגען. — אבער אז ס׳פיהרט זיך שלעפט זיך, אז קיין רעפערענט אויך נישט געקומען, און מיר האבען זיך געמוזט בעגנינען מיט דעם וואס ס׳איז דא אבי געזונטערהייט לאז זיין א שטעקען, דער רוב עולם איז פשוט געקומען ווייל מען האט געוואוסט אז א סאציאליסט וועט אויך רעדען.— אין מען האט געוועהלט, אדער בעסער מען האט ערנאנט צ׳ם פארזיצענדען א ציוניסט, צום 2־טען פארזיצענדען געגאסע ברעטלער, מיר האבען דאס אנגענומען ווייל מיר האבען נישט געוואלט שטערען, אים געגענטהייל מיר האבען געוואלט א רוהיגע דעבאטע. דאס ערשטע ווארט האט ערהאלטען דער דר. ראזענהעק. אזא קוואטש האט מען שוין לאנג נישט זיכ׳ געווען צו הערען, ער האט